

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

Anul IV. No. 174

Constanța, Duminică 18 August 1896

20 bani număr

Creditele Agricole ruinează pe țărani

Pe când în toate părțile lumii diferitele instituțiuni de credit înlesnesc circulația capitalurilor, scutind pe óment de relele camatariet, în scopul comun de a face să infloreasca pretutindenea buna stare materială, la noi, instituțiunea creditului agricol înființat și administrat de stat, duce tocmai la un scop contrar: la discreditul și sarăcirea țaranilor.

Se știe că în genere bogăția țaranului român de dincolo de Dunare și chiar d'aici — pământul nefiind încă proprietate absolută a posesorului — constă numai din vitele de muncă și de rentă; alte averi imobile fiind apanagiul unor regiuni deosebite.

Dacă conducătorii statului ar urmări cu deplină pătrundere a lucrului, ceea-ce ar trebui să facă, — prosperitatea țaranului, ar trebui să înceapă prin a cauta cu ori-ce chip ca această unică avere a sateanului să se desvolte până la un punct compatibil cu împrejurările date în fie-care localitate: adică, ca tot soiul de vite să întrunească maximum de calitate și cantitate, după natura serviciilor și întrebuințarilor pentru care animalele sunt predestinate, ca tracțiune, locomoțiune, industrie și alimentațiune.

Face statul, județele, comunele, pe undeva vreă încercare de îmbunătățirea vitelor? Nu numai că nu vedem așa ceva, stațiuni de creșterea vitelor, ferme model pentru ameliorarea culturilor, concursuri și expozițiuni regionale și generale pentru încurajarea industriilor agricole, dar Statul, prin *Creditele sale agricole*, este, fără să

știe, cel mai mare dușman al oricărui progres în economia rurală.

Eata cum.

Te duci tu, care ești în toate frunțașul satului, având vitele cele mai bune, să amănestezi, în urma unei recolte rele, la credit: un bou, o vacă, un cal, un berbec, pe care le-ai cumpărat sau prăsit cine știe din ce rasă aleasă; — administrația creditului nu îți prețuește nici odată vita mai scump de cât pe cea mai proastă din sat, cu 50 lei vita mare și 5 lei vita mică. Din această estimăție, conform regulilor, nu îți-se împrumută de cât valoarea jumătate de fie-care cap, adică 25 lei, bou ori calul, și 2 lei 50 bani óia, ori cât ai protesta că te costa perechea de bou 400 lei și perechea de oi, primă-vara, cu mieii și lâna lor pe ele, 30 lei.

Aceasta este o regulă generală de la care nici un administrator de credit nu deviază.

În definitiv te împrumuți, fiind că n'ai ce face altcum; negustorilor de mult și-au tăiat ori-ce credit știindute în relații cu banca statului, și mai presus de toate, vădând dispozițiile draconiene pentru încasarea dărilor fiscale.

Constituind un emanet de deosebit ori mai mare ca suma împrumutată, nu este aceasta un soi de usură ce o exercită statul asupra populațiunii rurale? Eu cred că da; că cea mai frumoasă instituțiune, creată de stat pentru a scăpa pe sate de camatariile particulare, a degenerat într-o speculă puțin umană și cu atât mai odioasă cu cât statul, având privilegiu asupra averii emanetate, te poate executa cu cea mai teribilă armă pe care și-a fabricat-o singur în interesul său, legea de urmărire, cu care

perceptorul te poate zdrobi în orice moment.

Dar pericolul cel mai mare rezidă aiurea: în degenerarea vitelor.

Întâmplător, am vădut cu ochii mei vre-o 20 capete de vite albe, niște mortaciuni pipernicite, sub peștera din satul cu acelaș nume, în plasa Medgidia. Întrebând pe proprietarii lor, un vrednic plugar ialomițean, cum era, fără nutreț, de ce nu ține vite mai puține și bune, mi-a răspuns:

Ce să facem Domnule, avem nevoie de bani pentru plata dărilor, pentru sămânță, și pentru a împrumuta de la credit o sumă care să merite osteneala drumurilor la Constanța și ale întăbu-lărei contractelor, ne trebuie vite multe la număr, și vitele bune sunt scumpe.

Acesta e răspunsul literal al sateanului. Acest răspuns zugrăvește pe deplin starea lucrurilor cu împrumuturile de la creditul agricol.

Acastă instituțiune, ast-fel după cum se administrează, în loc să fie un aședământ de bine-facere, a devenit cel mai odios instrument de degenerarea vitelor și sarăcirea țaranilor.

Creditul agricol mai are multe părți rele, pe care le tăcem spre a vorbi deocamdata numai de pericolul ce amenința economia vitelor dobrogene, atât de superioară până acum celei de peste Dunare.

Am voi să aparăm populația Dobrogei de a înjuga la plug junci și nóteni de câte două ani, după cum am vădut că face bajaranii ce vin de peste Dunare; de aceea semnalăm guvernului central răul din practica acestei instituțiunii, spre a lua dispozițiile necesare de îndreptare până ce răul nu va deveni iremediabil.

Revoluția din Constantinopole

La 14 curent, orele 2 p. m. au izbucnit în Constantinopole grave neorândueli, la Banca Imperială Otomană și în mahalalele Galata și Tophané, ce au avut de consecințe un îngrozitor măcel asupra Armenilor.

Sunt trei versiuni asupra iscării masacrului, căruia ar fi căzut victime mii de indiviți, între care mulți soldați și polițiștii turci.

Militarii și slujbașii neprimindu-și lefurile pe câte 8 până la 9 luni, au afixat placarde amenințătoare pe toate zidurile geamiilor, că dacă nu li se plătește lefurile „vor ști ei de unde să și le ia”. Ne primind lefurile la termen fixat, o ceată de câte-vazeciimi, îmbracăți civil s'au dus la Bancă, au bătut pe păditori și angajați, după care intervenind poliția s'a născut măcelul și jefuirea caselor armenesti din apropiere omorându-se femei și copii în casele lor. Aceasta e prima versiune. Un căpitan de vapor, englez, venit în Constanța, trecând la barca sa, a vădit 7 până la 8 cadavre pe strade.

A doua versiune este: vre-o 40 de armeni s'au dus la Bancă care este compusă numai din Englezi. Au cerut să li se plătească o sumă oarecare de bani ce le-ar fi venit din străinătate, cu destinație pentru comitet. Banca neplătind, funcționarul a fost bătut până când a intervenit armata, în care s'a aruncat apoi cu bombe de dinamită, omorând mai mulți soldați, după care s'a incins măcelul.

A treia versiune, oarecum caracteristică, spune că comitetul armean de reforme s'a imputernicit asupra Băncii, care e tesaurul imperiului, dictând guvernului: acordarea reformelor pentru Armenia, sau vor distruge edificiul cu bombe de dinamită. Sosind răspunsul evasiv de la consiliul de ministrii tocmai adunat la Paiaț, s'a tratat pe loc împăcaciunea, permițându-se agresorilor retragerea pe tăcute și refugiarea pe un vapor sub pavilion necunoscut, care s'a departat imediat din loc. Cu ocazia retragerii însă, s'au aruncat bombe de dinamită asupra polițiștilor adunați împrejurul localului, Bănuindu-se că ele vin din casele armenesti, s'a produs măcelul. Căpitanul unui alt vapor sosit astăzi-dimineață, Sâmbătă, în portul Constanței, spune că erii s'au auzit dese împușcături în Pera.

Ora care versiune ar fi adevărată, faptul este că masacrul este numai asupra armenilor.

Vaporul „Cobra” a sosit azi adăcând înapoi numai 3 din cele 360 persoane câte au plecat la Constantinopole de plăcere. Faptul că o mare parte din plesiristi se preumblă prin Galata deși între o gardă numeroasă, ar spune că starea lucrurilor nu e tocmai așa de disperată în Stambul, după cum o descrie imaginația aprinsă a publicului Constantinian, care socotește la deul de mii victimele creștine ale acestei nenorociri. O parte din plesiristi au rămas la Terapia locuința ambasadurilor.

Din totul se deduce cu siguranță un lucru: cazanele vapoarelor de rebel din apele Levantului sunt în momentul de a exploda.

Un negustor sosit din Galata conformă versiunea a III-a.

Scufundarea Salupel „Elisabeta”

În seara de 5—6 August carent Șalupa „Elisabeta” proprietatea d-lui Scarlat Geeling, mergând la Ostrovul-Șoimu, de unde trebuia să remorcheze niște vase încărcate cu lemne de salcie, a fost lovită la punctul numit „Peatra din Jes de Dervent, de către vaporul „Ferdinand-Max” al societății austriace și făcându-l o mare spărtură șalupa s'a scufundat.

Pe șalupă se aflau 5 oameni între cari proprietarul șalupii și un supraveghetor vamal din Călărași anume N. Demetrian. Acești doi oameni s'a înecat împreună cu șalupa, iar cei-alți trei au fost salvați de niște pescari cari se aflau în apropiere și de personalul vaporului „Ferdinand-Max”, care a trimis în ajutorul lor o barcă.

Se pare că *Gazeta Tulomitei*, că răspunderea acestui nenorocit accident cade în sarcina comandantului vaporului austriac „Ferdinand-Max”.

În adevăr, câțiva pasageri de pe acest vapor, au declarat la cercetarea făcută de către d-nul căpitan al portului Ostrov, unde s'a făcut prima anchetă și unde vaporul de pasageri a fost oprit până a doua zi dimineața, că șalupa a fost vădită venind din susul Dunării, că ea a avut lumina roșie prescrisă de regulamentele de navigație; dar că comandantul vaporului „Ferdinand-Max” nu se afla la postul său, precum asemenea nici gardianul care trebuie să stea la prora și să sune clopotul de serviciu la ivirea vre-unui vas cu care se întâlnește.

Dacă, în locul unde s'a întâmplat accidentul este foarte îngustă având o

mare adâncime pe o mică deschidătură, iar către malul apa e mică. Comandantul șalupii, știind aceasta, a căutat să se strecoare pe lângă vapor, fiind în teamă să se dea prea mult în lături către mal, unde era apa mică. Catastrofa s'ar fi înălțurat dacă la rândul său vaporul „Ferdinand-Max” ar fi înaintat încet și cu băgare de seamă, și ar fi trecut pe lângă șalupă.

Cum, însă, comandantul acestui vapor nu se afla la cârmă și nici gardianul, pentru a anunța apariția șalupii, vaporul nu s'a abătut nici un pas din drumul său. Pe când șalupa, conform regulamentelor, a ținut pe dreapta și același lucru era dator să facă și vaporul de pasageri, acesta, din contră, mai mult a ținut spre stânga, și astfel ajungând șalupa, a lovit-o în coaste și a trecut peste dânsa.

Acest fapt se va putea constata și mai bine când șalupa va fi scosă din apă.

Oamenii de pe șalupă spun că supraveghetorul Demetrian se afla în cabină în momentul naufragiului, iar proprietarul șalupii era la comandă. Deci, corpul supraveghetorului trebuie să fie și acum în cabina șalupii. Nu s'a știut însă ce s'a făcut proprietarul șalupii, căci corpul său nu s'a putut găsi nici până astăzi, de și a fost mult căutat.

Cei trei oameni cari au scăpat de înec, au știut să înoțe, și ei au luptat mai mult de o jumătate oră cu valurile până le-au sosit ajutoare. Unul din ei, însă, n'a știut să înoțe, dar, spre norocul lui, a scăpat urcându-se d'asupra unei cutii de scânduri ruptă de pe șalupă.

N. Demetrian era trimis să asiste la încărcarea lemnului. El era un funcționar bătrân, de mult în serviciul vămilor.

Cu mărtea sa, a rămas fără nici un mijloc de trai soția și un fiu care a lutrat acum, în clasa a șasea liceală.

INFORMAȚIUNI

Visite Regale și Imperiale

Într-una din primele zile ale lunii Octombrie M. S. Regele va veni în orașul Constanța spre a pune piatra fundamentală la construirea portului.

După solemnitate se va da un banchet la care vor lua parte peste 300 invitați.

Serviciul tehnic al portului a primit ordinul a pregăti toate lucrările necesare pentru această mare sărbătoare. Între care construirea noului pavilion pe

tru M. S. Regele, și o sală mare unde se va da banchetul. Nu se știe încă locul unde se vor face aceste construcțiuni, în port sau pe deasupra portului, pe mal.

Din sorginte foarte serioasă aflăm că M. Sa Regele are de gând a propune M. Sale Apostolice, împăratului Austro-Ungariei, să viziteze Podul Dunării și Portul Constanța, cu ocaziunea petrecerii Majestății Sale Imperiale în România.

Cetățenii Dobrogei în general și a Constanței în special, vor avea dar și anul acesta profunda satisfacțiune de a manifesta nemărginitul lor entuziasm către Acela care a legat Dobrogea pentru tot-d'una cu Patria-Mamă, făcând din Constanța plămâni viitorului Europei Centrale.

În Port s'a început săptămâna aceasta construirea blocurilor de așezat în Mare. Lucrările continuă cu instalarea mașinăriilor și umpluturile de pământ.

Direcția serviciului maritim de navigație lucrează la așezarea a 5 globuri pentru iluminarea Portului cu electricitate. Până la sosirea unui motor stabil de iluminare, comandat deja, aceste globuri vor fi servite de vaporele române și vor lumina numai în serile când vaporele pleacă spre Stambul.

D-nul Nicu Riganu a luat cu chirie farmacia d-lui Doctor Bolton. Felicitările noastre stărnitorului tânăr.

Între taxele maxime votate în urmă de consiliul comunal erau și taxele de 2 lei la suta de kilograme făina și 10 din 20 bani, maximum prevedut de lege la un metru cub piatră de construcție, pe care d-l ministru de Interne nu le-a aprobat. Nu regretăm pentru făina, fiind de la început contra acestui impozit, dar nu înțelegem pentru ce nu s'a aprobat taxa pe piatră, ci numai pe nisip. Comuna ar fi capatat de la antrepriza portului cel puțin un milion de lei, în 10 ani de zile, de la piatră ce se întrebuințează pentru fabricarea blocurilor. S'ar fi convenit comunei măcar jumătate aceasta sumă drept despăgubire pentru atâtea terenuri comunale ce antrepriza ocupă pentru trebuințele instalațiunii și a transporturilor pe măsura comunei.

Drumul de fer asemenea ocupa ce vrea, fără a întreba de nimeni, după cum a ocupat în timpul din urmă terenul din dosul cantonului despre vit, spre a manevra vagoanele. Ar fi bine ca atât cu Statul cât și cu antrepriza portului să se facă convențiunile necesare, spre a se ști și pe viitor că terenul aparține comunei.

Maș atragem atențiunea administrațiunii comunale asupra serviciului de ridicarea gunoierului. Sunt hoteluri, birturi și case mari particulare, cărora căruțașii plătiți de comuna de ridica gunoarele din curți fără a plăti nimic pentru acest serviciu. Pe cât scim există un regulament în asta privința; ar trebui aplicat, să nu se pierdă un venit anual de câte-va mii de lei.

Direcția C. F. are niște gherete închiarite între halta Tetis și localul tribunalului. Sub aceste gherete, în terenul închis, zona liniei ferate, sunt niște murdării de nedescris. Nu crede onor. Direcție că e rușine de vizitatorii bailor a nu curăța aceste murdării pestilențioase?

„Marile serbări” cu Regatele din Constanța s'a încheiat în fine la 14 curent prin niște focuri de artificii trase de pe bordul unor vase și serata venițiană a cator-va bărci împodobite cu stegulețe și lampioane, pentru a caror vedere onor. Comitet de 27 puse, până la o vreme, taxe de intrare în port și pe bulevard. Petrecerile s'a încheiat printr'un bal dat neprevăzut în program tot în folosul copiilor săraci, în hotel Carol I, la care a luat parte pe lângă comitet multa lume aleasă, împreună cu d-l Claymor.

Reținem, pentru memorie, de la regate, făruriile aruncate pentru scufundatorii prin nisip și rațele prinse de un gură-gască de la mal.

Regatele din anul acesta, cu antree de 3 lei de persoană, la plaja viilor, n'aș samănat, după aprecierea tuturor, mai pe departe cu acele de acum 3-4 ani din port, unde intrarea era gratuită. Păcat de premiile oferite de d-l Hallier, antreprenorul portului.

Alta-data, serbările de natura acestora se dedeau sub îngrijirea Primăriei, singura în drept a percepe ce-va taxe, drept despăgubire pentru atâtea sacrificii ce comuna face spre atracțiunea vizitatorilor, iar nu seracii, căci se vede că în Constanța nu sunt săraci, de vreme ce de doi ani nu se mai dau de loc, nici iarna nici vara, balurile obișnuite în folosul lor. Administrația comunală n'ar trebui să mai permită pe viitor înmăscarea altora în treburile ce o privește atât de direct. În bugetul comunei mai există o cifră suficientă, pentru ajutoare la săraci, din care nu s'a cheltuit anul trecut decât o decime, și nici anul acesta; dovada că nu sunt săraci. Iar dacă sunt totuși sunt, ei vor mulțumi acum d-lui prefect Quintesen, care s'a îngrijit acum at despăgubi de aceea ce n'aș luat timp de doi ani de zile. Sumele încasate ar fi de 4000 lei.

Eforia spitalelor va începe negreșit la primăvara viitoare clădirea spitalului de copii de la Techir-ghiol, unde a mai cumpărat de la stat și restul terenului de 45 hectare, ce mai avea alături de al Eforiei. În total Eforia are acum acolo 105 hectare, cu o frumoasă plajă de mare și cel mai larg acces la lacul Techir-ghiol. Întreg acel loc se plantează cu diferite esențe de arbori, între care pin, molift și laricio.

Plantațiile efectuate deja sunt foarte frumoase și bine reușite.

Tote aceste sunt operele personale ale domnului Ion M. Râmnician, Directorul Eforiei, care are atâtea titluri la recunoștința Dobrogeenilor.

Noioulul be la Techir-ghiol a început a fi transportat în butoie peste Dunăre. Cerem d-lui ministru al Domeniilor o grabnică ordonanță de poprire. Vom reveni.

Din Cara-murat ni se comunica că jandarmii de acolo au luat mai zilele trecute unui lipovean, drept taxe de ambulant, vre-o 10 pești, crapți, din care cauza nu se mai ved căruțe cu pește prin acel sat. Denunțăm cazul d-lui maior Vladescu, rugându-l a face să se cerceteze și pedepsească pe vinovați.

Pentru condescendența ce purtăm domnilor consilierii ai comunei Constanța, absenți de la ședința consiliului din 23 Iulie. rău informați asupra celor petrecute, precum și celor ce, neînțelegând românește, au putut interpreta greșit discuțiunea privitoare la iluminatul orașului, vom reproduce în numărul viitor întreg (resumat procesului-verbal al acelei ședințe, spre a se vedea că nu e nimic supărător pentru nimenea, în cele susținute de d-l consilier Grigorescu contra sistemului de iluminat adoptat de majoritatea consiliului.

Doi jandarmi din plasa Constanța nu fost mai alaltăeri noptea desarmați și erunt bătuți într-o cărciumă din com. Alacapu, plasa Medgidia, de către strejerii tătari din sat. Procurorul, medicul primar, sub-prefectul și comandantul jandarmilor au fost telegrafice chemați la fața locului. Vom da amănuntele în numărul viitor. Întrebăm de ocam-dată, ce căutați acolo jandarmii dintr-o plasa străină?

În fața turburărilor din Constanti-nopole ce vor face să se imprăștiie multă lume, cerem recensământul al populațiunii armene din Dobrogea, spre a se cunoște mai târziu numeroasele familii ce vin aici. Vom reveni.

ROMANIA
TRIBUNALUL JUD. CONSTANȚA
Publicațiune

Se aduce la cunoștința publică că la 24 August 1896, ora 12 din zi, se vor vinde la acest Tribunal, mai multe obiecte aflate în deposit ca corp de delict, piese de convincție etc.

Vândarea se va face prin licitațiune publică.

Președinte, s. v. C. Ștefănescu-Goangă
p. Greșier, Vlădoian
No. 10620 1896 August 14

DE VINDARE

Una prăvălie cu trei odăi și una casă cu 4 odăi construită cu piatră sub același ecomerement cu olane, 3 grajduri, una brutăria, construită din nou tot din piatră, cu două puțuri, din care unul în față și altul în dos, putând adăpa până la 4 sași 5000 oi pe zi. Toate aceste clădiri pe o întindere de peste trei mii metri pătrați, împreună cu un loc de păierie la stradă de peste 4000 m. p. ambele situate în mijlocul satului Copadin la încrucișarea mai multor drumuri.

Doritorii se vor adresa la subsemnatul proprietar com. Capadin plasa Constanța.

Cu stîmă

Teodor Nicolaie

Publicitatea Ziarului „Constanța”
în Constanța

<p>Abonamentele : În țară pe un an 10 lei ” pe 6 luni 6 ” Pentru străinătate se adăugă porto Se plătesc înainte Un număr 20 bani Un număr vechi 50 ”</p>	<p>APARE ODATA PE SEPTAMANA Redacția și administrația Strada Gărei No. 13</p>	<p>Anunțurile : Pe pag. a IV rândul 50 b. Pe pag. a III rândul 1 leu Inserții și reclame : Pe pagina III rândul 2 lei Scrisorile nefrancate se refuză. Manuser. nu se însoțesc</p>
--	--	--

Plăți se pot face la librăria d-lui Dimitrie Nicolaescu și către administratorul jurnalului d. Ilie Banciu, contra unei chitanțe liberată din registrul cu matcă, pe care va fi apăsată sigiliul cu tuș al redacției și subscrierea directorului jurnalului.

Ocaziune Bară

De vîndare

Una tipografie și legatorie de cărți bine montate, avînd 2 mașini pentru tiparit și una mașina mare cel mai modern sistem pentru taiat.

TIPOGRAFIA

este îndestrată cu tot materialul necesar și în stare a executa lucrări în limbele româna franceză și greacă, posedând litere de toate caracterele și din cele mai moderne, iar

Legătoria de Cărți

are aparatele și ustensilele în perfectă buna stare.

Atelierul este instalat în centrul orașului CONSTANȚA la cea mai bună poziție și deja are lucrări angajate care dau materie de lucru pentru mai mult timp.

Condițiunile de plată sunt foarte favorabile; se pot efectua și în rate lunare, trimestriale sau semestriale, dar vor fi garantate.

Doritorii să se adreseze proprietarului lor d-lui DIMITRIE NICOLAESCU în Constanța.

În vederea viitorului ce are orașul Constanța ca singur punct de export și ca stațiune balniara, cum și a marilor lucrări întreprinse, de stat și societăți particulare, este în adevăr o ocaziune rară, pentru cei ce ar voi să ia această afacere, care oferă cele mai mari și sigure șanse de câștig.

Ocaziune Bară